

Яремчук Вікторія Олегівна,
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри криміналістики,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: jaremchuk.viktoriya@yandex.ua
ORCID 0000-0001-8015-9166

doi: 10.21564/2414–990x.139.111405
УДК 343.98

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА ДО ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Досліджено проблеми залучення спеціаліста до розслідування злочинів. Розглянуто організаційні питання, що виникають у слідчого при запрошенні спеціаліста, групи чи бригади спеціалістів. Висвітлено проблемні аспекти щодо визначення слідчим необхідних видів спеціальних знань, мети запрошення спеціаліста, доцільної форми його виклику, необхідності ознайомлення спеціаліста із певними матеріалами кримінального провадження, а також з якої установи буде запрошено спеціаліста.

Ключові слова: організація розслідування; планування; слідча (розшукова) дія; спеціаліст; спеціальні знання.

Яремчук В. О., кандидат юридических наук, асистент кафедри криміналістики, Національний юридический університет імені Ярослава Мудрого, Україна, г. Харків.
e-mail: jaremchuk.viktoriya@yandex.ua ; ORCID 0000-0001-8015-9166

Организация привлечения специалиста к проведению следственных (розыскных) действий

Исследуются проблемы привлечения специалиста к расследованию преступлений. Рассмотрены организационные вопросы, которые возникают у следователя при приглашении специалиста, группы или бригады специалистов. Освещены проблемные аспекты относительно определения следователем необходимых видов специальных знаний, целей приглашения специалиста, целесообразной формы его вызова, необходимости ознакомления специалиста с некоторыми материалами уголовного производства, а также из какого учреждения будет приглашен специалист.

Ключевые слова: организация расследования; планирование; следственное (розыскное) действие; специалист; специальные знания.

Постановка проблеми. Нинішній соціально-економічний стан в Україні спричиняє у суспільстві певні негативні зміни. Це вимагає від органів кримінальної юстиції України докладати більших зусиль щодо подолання злочинності. Сьогодні при розслідуванні різних видів кримінальних правопорушень вагомою є участь

спеціалістів. Так, офіційні статистичні дані про результати діяльності Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України доводять, що за 12 місяців 2016 р. спеціалісти цієї служби взяли участь у 5212 слідчих (розшукових) діях [6]. Під час планування окремої слідчої (розшукової) дії для слідчого необхідно визначитися із доцільністю використання спеціальних знань обізнаних осіб. Слідчий також має продумати кількість необхідних спеціалістів. Зокрема, О. О. Хань (O.O. Han) слушно зазначає, що без належного планування слідчим своєї роботи неможливо правильно розподілити зусилля і час. Тому планування й програмування слідчих (розшукових) дій вносять у розслідування точність і повноту [19, с. 5].

Окремі аспекти залучення спеціаліста до розслідування кримінальних правопорушень висвітлювали у своїх працях В. О. Коновалова (V.E. Konovalova) [11, с. 401], А. М. Лазебний (A.M. Lazebnyj) [12, с. 7–8], І. В. Пиріг (I.V. Pyrig) [15, с. 260–262] та інші. Але процес планування слідчим залучення спеціаліста до проведення окремих слідчих (розшукових) дій у вітчизняній криміналістиці досі не розкрито. Саме тому *метою* статті є розгляд окремих проблем організації залучення спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій.

Виклад основного матеріалу. Суттєве навантаження на слідчого потребує оперативності в організації проведення великої кількості слідчих (розшукових) дій. У більшості випадків слідчому не обійтися без допомоги обізнаних осіб. Тому слідчий має розуміти алгоритм залучення спеціаліста до проведення окремої слідчої (розшукової) дії.

По-перше, слідчий має продумати, які види спеціальних знань знадобляться при проведенні певної слідчої (розшукової) дії, виходячи із особливостей її проведення. Згідно із частинами 1, 2, 4, 5 КПК України спеціаліст за клопотанням сторін кримінального провадження може брати участь у проведенні досудового розслідування, а отже, під час окремих слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій. Справедливо зазначає І. В. Басиста (I.V. Basysta), що спеціаліст у розслідуванні є обов'язковим учасником слідчої групи, без якого слідчий не в змозі обійтись на початковому і подальшому етапах розслідування. Автор наголошує, що вміло проведений огляд за участю спеціаліста є запорукою формування належного вихідного матеріалу для призначення судових експертиз [1, с. 203–212]. За даними А. М. Лазебного (A.M. Lazebnyj), 91 % слідчих вказують, що навіть у випадках, коли вони самостійно володіють спеціальними знаннями, слідчі зобов'язані залучати спеціаліста у формі, що передбачена законодавством України [12, с. 7].

Незважаючи на величезні можливості слідчого запрошувати спеціалістів під час розслідування, практичні працівники нехтують цим правом. Так, за результатами анкетування Б. Ю. Бистрицького (B.Yu. Bystryckyj), під час допиту неповнолітніх у 11,9 % кримінальних проваджень були залучені педагоги, у 22,5 % – психологи. На думку науковця, це свідчить про формальний характер залучення спеціаліста до допиту неповнолітніх, що пояснюється переоцінкою слідчими можливостей, а також недовірою до кваліфікації спеціалістів, незнанням підстав та можливостей їх залучення [2, с. 14].

Відкритим є питання щодо можливостей запрошення спеціаліста захисником, хоча це право прямо передбачено у чинному Кримінальному процесуальному кодексі України (далі КПК України). Як вказує А. М. Классен (A.N. Klassen), 60 % слідчих і 75 % адвокатів позитивно відповіли на запитання щодо виділення самостійної форми спеціальних знань та їх використання захисником. Однак право захисника залучати спеціаліста не підкріплено обов'язком слідчого задовольнити клопотання захисника про залучення спеціаліста [10, с. 40]. На практиці відомі лише поодинокі випадки запрошення спеціаліста захисником, зокрема, з дозволу слідчого. *КПК України встановлено, що відмова слідчого у запрошенні спеціаліста повинна бути обгрунтована і викладена у протоколі слідчої (розшукової) дії* [5, с. 38–39]. Із упровадженням в Україні змагальності у кримінальний процес сьогодні у сторони обвинувачення і захисту є рівні можливості стосовно запрошення спеціалістів при проведенні гласних і негласних слідчих (розшукових) дій.

По-друге, слідчий визначається з метою запрошення спеціаліста, виходячи з необхідних форм допомоги та функцій, що їх може здійснювати спеціаліст під час слідчої (розшукової) дії. Ще 1912 р. Р. А. Рейс (R.A. Rejs) писав про необхідність сприяння слідчому під час обшуку спеціаліста, на якого покладалося би безпосереднє керівництво обшуком і який би був відповідальний за належне його проведення [17, с. 164]. Слідчий вирішує питання про раціональність запрошення медика до слідчого експерименту, пред'явлення для впізнання тощо. В окремих випадках слідчий може прийняти рішення про недоцільність відволікання спеціаліста від його обов'язків за основним місцем роботи. Необхідно також зазначити, що обрання спеціаліста здійснюється відповідно до завдань його участі. Наприклад, при підготовці до допиту щодо розслідування порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою слідчому необхідно звертатися до питань, що вимагають спеціальних знань. Зорієнтованість слідчого у певній галузі знань сприяє успішному проведенню допиту щодо зазначеної категорії кримінальних правопорушень. Це є основою для правильного фіксування отриманих показань під час цієї слідчої (розшукової) дії [18, с. 143]. При розслідуванні вандалізму слід запрошувати спеціаліста з мистецтвознавства, реставрації, архітектури, археології тощо. Значимість залучення спеціаліста у кримінальних провадженнях про вандалізм обумовлена специфікою предмета злочинного посягання, залишеними на місці події слідами, способом учинення цього виду кримінального правопорушення [13, с. 174–181]. Слідчому варто ретельно продумати, які саме функції буде виконувати спеціаліст та у який спосіб буде він надавати допомогу.

По-третє, слідчий визначає необхідність залучення групи або бригади спеціалістів при проведенні слідчої (розшукової) дії. На наше переконання, можливо використовувати під час огляду місця події декількох спеціалістів: 1) які мають спеціальні знання різних профілів; 2) які володіють спеціальними знаннями одного фаху; 3) можна залучати бригаду спеціалістів; 4) або запрошувати групу спеціалістів при одночасному проведенні декількох оглядів місця події [21, с. 125].

По-четверте, слідчий обмірковує, з якої установи, підприємства чи організації доцільно залучати спеціаліста (спеціалістів). Як зазначав у 1912 р. А. Вейнгарт (A. Veinhart), обізнаних осіб слід запрошувати не лише для експертизи, але й для того, щоб вони на підставі своїх знань збирали матеріали для доказів і допомагали поліції, судовій владі у дослідженні предметів і обставин. Крім того, про все «відкрите» ними надавали свої висновки. Слід було б частіше, ніж зазвичай, залучати до участі у розслідуванні не тільки медиків, хіміків, бухгалтерів, але й тих, що мають різноманітні знання з інших галузей науки або техніки. Приміром, фізиків, ботаніків, осіб, які займаються мікроскопічними дослідженнями, графологів, мисливців, ремісників і техніків інших спеціальностей [3, с. 35–36]. Сьогодні у слідчого є широкі можливості щодо обрання спеціалістів з різних підприємств, установ, організацій (не тільки державних, але й приватних). Як слушно зазначається у криміналістичній літературі, наявність певних спеціальних знань є головним критерієм для залучення спеціалістів до слідчої (розшукової) дії. Як спеціалісти залучаються експерти-криміналісти та техніки-криміналісти, які працюють у підрозділах науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів [15, с. 261], науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України, судово-експертних установ Міністерства охорони здоров'я України, Експертної служби СБ України, Експертної служби МВС України, судово-експертних підрозділів Державної прикордонної служби [5, с. 54].

По-п'яте, слідчий обирає доцільну форму виклику спеціаліста залежно від ситуації проведення слідчої (розшукової) дії. Цікавою й досі у цьому аспекті є позиція С. Громова (S. Gromov), який зазначав, що слід негайно запрошувати медика для огляду мертвого тіла, тому що предмет дослідження з часом швидко змінюється, інакше саме дослідження стане складним або ж і зовсім неможливим [4, с. 46]. У наказі Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження положень про Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр та територіальні науково-дослідні експертно-криміналістичні центри МВС» № 77 від 31.01.2017 р. вказано на необхідність забезпечення участі працівників Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру як спеціалістів під час здійснення досудового розслідування та судового розгляду [16]. У розділі 2 п. 3 Інструкції «Про участь співробітників та працівників Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України як спеціалістів у кримінальному провадженні» № 138 від 19.03.2016 р. зазначається, що визначення конкретних співробітників та працівників Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз СБ України, які направляються як спеціалісти для участі в кримінальному провадженні, здійснюється директором Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз СБ України, його заступником або начальником Центру судових і спеціальних експертиз, керівниками відокремлених експертних підрозділів, виходячи з необхідності застосування відповідних спеціальних знань [9]. Таким чином,

залежно від галузі знань відповідного спеціаліста і місця його роботи слідчий вирішує питання, у який спосіб буде запрошено спеціаліста – усно чи письмово.

По-шосте, слідчий визначає спосіб, у який буде забезпечено прибуття спеціаліста та його обладнання до місця проведення слідчої (розшукової) дії. Безперечно, на місце події лікарю слід прибути достатньо оснащеним для майбутньої роботи. У нього мають бути різні засоби, прилади для дослідження трупних явищ і реакцій, а також інше необхідне устаткування [14, с. 10]. Приміром, в Інструкції Міністерства внутрішніх справ України № 1339 від 03.11.2015 р. зазначено, що інспектори-криміналісти, які залучені до участі у проведенні огляду, повинні мати при собі комплект необхідних технічних засобів, призначених для фіксації обстановки на місці події, виявлення, вилучення та упакування слідової та іншої криміналістично значущої інформації. Перед виїздом для участі в огляді спеціалісти, у тому числі спеціалізованої пересувної лабораторії, повинні отримати інформацію про подію та інші відомі обставини і підготувати необхідне технічне обладнання, пристрої та прилади [7]. Також у п. 3 розділу 3 Інструкції «Про участь співробітників та працівників українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України як спеціалістів у кримінальному провадженні» зазначається, що перед виїздом для участі у слідчих (розшукових) діях спеціаліст отримує інформацію про вид слідчої (розшукової) дії та інші відомі обставини та готує необхідне технічне обладнання, пристрої та прилади [9]. На практиці у слідчого і спеціаліста є попередня домовленість про спосіб доставки спеціаліста та його обладнання до місця проведення слідчої (розшукової) дії. Спеціаліст, виходячи з наявних у нього спеціальних знань, має самостійно продумати, які саме пристрої і прилади йому будуть необхідні під час слідчої (розшукової) дії.

По-сьоме, перед слідчою (розшуковою) дією спеціалісту потрібно надати для ознайомлення окремі матеріали кримінального провадження з метою підготовки до виконання своїх функцій. Як слушно вказує М. П. Хилобок (М.Р. Hilobok), якщо було вчинено декілька крадіжок у схожий спосіб, спеціаліст вивчає протоколи огляду місця події, допиту обвинуваченого про спосіб злочину, використані інструменти тощо. У такий спосіб при підготовці, приміром, до слідчого експерименту спеціаліст може допомогти максимально точно відтворити обстановку місця злочину [20, с. 140]. Отже, дослідивши матеріали кримінального провадження, спеціаліст у певній галузі спеціальних знань надає слідчому допомогу у плануванні розслідування, зокрема, висловлює свої пропозиції щодо потреби проведення певних гласних і негласних слідчих (розшукових) дій тощо.

По-восьме, слідчий має враховувати графік роботи спеціаліста (спеціалістів) у випадках невідкладного проведення слідчої (розшукової) дії. Зокрема, в пункті 1 розділу 2 Інструкції «Про порядок та умови організації чергування працівників Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України» № 176 від 01.03.2017 р. вказується, що чергування на робочому місці, з правом відпочинку в спеціально обладнаній кімнаті, запроваджується для забезпечення уча-

сті працівників Експертної служби як спеціалістів під час проведення гласних або негласних слідчих (розшукових) дій та інших заходів. Також у розділах 1 та 3 цього нормативно-правового акта України зазначається про можливість чергування спеціалістів вдома, постійно перебуваючи поблизу засобів зв'язку в готовності до виклику [8]. Коли у слідчого виникає необхідність запросити спеціалістів з інших експертних установ України, йому слід погоджувати це із відповідним керівництвом цих установ. Також графік роботи спеціаліста враховується, коли він запрошується з різних підприємств, установ та організацій (науково-дослідних інститутів, навчальних закладів тощо).

Висновок. При плануванні слідчої (розшукової) дії за участю в ній спеціаліста, слідчий визначається з наступним: 1) які види спеціальних знань будуть необхідні для допомоги при проведенні слідчої (розшукової) дії; 2) із метою запрошення спеціаліста, виходячи із необхідних форм допомоги та функцій, що може він здійснювати під час слідчої (розшукової) дії; 3) із необхідністю залучення групи або бригади спеціалістів при проведенні слідчої (розшукової) дії; 4) із якої установи, підприємства чи організації доцільно залучити спеціаліста (спеціалістів); 5) із обранням доцільної форми виклику спеціаліста залежно від ситуації слідчої (розшукової) дії; 6) у який спосіб буде забезпечено прибуття спеціаліста або спеціалістів, а також їх обладнання до місця проведення слідчої (розшукової) дії; 7) із необхідністю ознайомити спеціаліста з окремими матеріалами кримінального провадження; 8) крім того, слідчий має враховувати графік роботи спеціаліста (спеціалістів) у разі необхідності невідкладного проведення слідчої (розшукової) дії.

Список літератури:

1. Басиста І. В., Оперук В. І. Окремі проблеми залучення спеціалістів під час досудового розслідування та призначення експертних досліджень. *Криміналістика і судова експертиза: міжвидом. наук.-метод. зб. Міністерства юстиції України*. Київ, 2015. Вип. 60. С. 203–212.
2. Бистрицький Б. Ю. Розслідування грабежів, учинених неповнолітніми: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.
3. Вейнгарт А. Уголовная тактика. Руководство к расследованию преступлений. Санкт-Петербург: Вестник Полиции, 1912. 284 с.
4. Громов С. Краткое изложение судебной медицины для академического и практического употребления: изд. 2-е, испр. и доп. Санкт-Петербург: типография Эдуарда Праца и К., 1838. 510 с.
5. Експертизи у судочинстві України: наук.-практ. посіб. / за заг. ред.: В. Г. Гончаренко та І. В. Гора. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 504 с.
6. Довідка про основні результати діяльності Експертної служби МВС України. Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр. URL: http://dndekc.centrmia.gov.ua/?page_id=383 (дата звернення: 07.09. 2017).
7. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: наказ Міністерства внутрішніх справ України № 1339 від 03.11.2015 р. Дата оновлення: URL: 03.11.2015. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15> (дата звернення 11.06.2017).

8. Інструкція про порядок та умови організації чергування працівників Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України № 176 від 01.03.2017. Дата оновлення: 01.03.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0365-17> (дата звернення: 17.08.2017).

9. Інструкція про участь співробітників та працівників Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України як спеціалістів в кримінальному провадженні: наказ Центрального управління Служби безпеки України від 19.03.2016 № 138 Дата оновлення: 19.03.2016. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0564-16> (дата звернення: 17.08.2017).

10. Классен Н. А., Классен А. Н., Кудрявцева А. В. Использование специальных знаний при осуществлении защиты по уголовным делам: монография. Москва: Юрлитинформ, 2011. 206 с.

11. Коновалова В. Е. Криминалистические проблемы борьбы с убийствами по заказу, совершаемыми организованными группами. *Вибрані твори*. Харків: Апостіль, 2012. Глава 6. С. 390–406.

12. Лазебний А. М. Використання спеціальних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень проти громадського порядку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2016. 19 с.

13. Латиш К. В. Розслідування вандалізму: криміналістична характеристика та організаційно-тактичні основи: монографія. Харків: Видавнича агенція «Апостіль», 2017. 228 с.

14. Осмотр трупа на месте обнаружения: руководство для врачей / под ред. А. А. Матышева. Ленинград: Медицина, 1989. 264 с.

15. Пиріг І. В. Теоретико-прикладні проблеми експертного забезпечення досудового розслідування: монографія. Дніпропетровськ: Ліра ЛТД, 2015. 432 с.

16. Про затвердження положень про Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр та територіальні науково-дослідні експертно-криміналістичні центри МВС: наказ МВС України № 77 від 31 січня 2017 р. Дата оновлення: 12.03.2017. URL: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-polozhen-pro-derzhavnii-naukovo-doslidnii-doc300110.html> (дата звернення: 15.08.2017).

17. Рейсс Р. А. Научная техника расследования преступлений: курс лекций, прочитанных в г. Лозанне чинам русского судебного ведомства летом 1911 года / под ред. С. Н. Трегубова. Санкт-Петербург: Сенаторская типография, 1912. 178 с.

18. Спасенко К. О. Методика розслідування порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016. 214 с.

19. Хань О. О. Теоретичні основи планування та програмування слідчих (розшукових) дій: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 189 с.

20. Хилобок М. П. Участие специалиста-криминалиста в следственных действиях. Криминалистическая экспертиза. Раздел 2 / под общей ред. И. М. Лузгина. Москва, 1966. 165 с.

21. Яремчук В. О. Організація і тактика залучення спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій: монографія. Харків: Апостіль, 2015. 228 с.

References:

1. Basyta, I.V., Operuk, V.I. (2015). Okremi problemy zaluchennya specialistiv pid chas dosudovogo rozsliduvannya ta pryznachennya ekspertnyx doslidzhen. *Krymynalystyka y sudebnaia ekspertyza*. Kyiv, issue 60, 203–212 [in Ukrainian].

2. Bystryckyj, B.Yu. (2016). Rozsliduvannya grabazhiv, uchynenyx nepovnitimy. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

3. Vejngart, A. (1912). Ugolovnaia taktika. Rukovodstvo k rassledovaniyu prestuplenij. St. Petersburg: Vestnik Policii [in Russian].

4. Gromov, S. (1838). Kratkoe izlozhenie sudebnoj medicyny dlya akademicheskogo i prakticheskogo upotrebleniya. St. Petersburg: tipografiya Eduarda Praca i K. [in Russian].

5. Goncharenko, V.G. Gory, I.V. (Eds.). (2015). *Ekspertyzy u sudochynstvi Ukrainy*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].

6. Dovidka pro osnovni rezultaty diyalnosti Ekspertnoyi sluzhby Ministerstva vnutrishnix sprav Ukrainy. Derzhavnyj naukovo-doslidnyj ekspertno-kryminalistychnyj centr. URL: http://dndekc.centrmia.gov.ua/?page_id=383.

7. Instrukciya pro poryadok zaluchennya pracivnykiv organiv dosudovogo rozsliduvannya policiyi ta Ekspertnoyi sluzhby Ministerstva vnutrishnix sprav Ukrainy yak specialistiv dlya uchasti v provedenni oglyadu miscya podiyi. Nakaz Ministerstva vnutrishnix sprav Ukrainy № 1339 vid 03.11.2015. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>.

8. Instrukciya pro poryadok ta umovy organizaciyi cherguvannya pracivnykiv Ekspertnoyi sluzhby Ministerstva vnutrishnix sprav Ukrainy № 176 vid 01.03.2017. Data onovlennya: 01.03.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0365-17>.

9. Instrukciya pro uchast spivrobotnykiv ta pracivnykiv Ukrayinskogo naukovo-doslidnogo instytutu specialnoi texniki ta sudovykh ekspertyz Sluzhby bezpeky Ukrainy yak specialistiv v kryminalnomu provadzhenni: nakaz Centralnogo upravlinnya Sluzhby bezpeky Ukrainy vid 19.03.2016 № 138. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0564-16>.

10. Klassen, N.A., Klassen, A.N., Kudryavceva, A.V. (2011). *Ispolzovanie specialnyh znanij pri osushchestvlenii zashity po ugovolnym delam*. Moscow: Yurlitinform [in Russian].

11. Konovalova, V.E. (2012). *Kriminalisticheskie problemy borby s ubijstvami po zakazu, sovershaemymi organizovannymi gruppami*. *Vibrani tvori*. Kharkiv: Apostil. Glava 6, 390–406 [in Russian].

12. Lazebnij, A.M. (2016). *Vykorystannya specialnyx znan pry rozsliduvanni kryminalnyx pravoporushen proty gromadskogo poryadku*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Irpin [in Ukrainian].

13. Latysh, K.V. (2017). *Rozsliduvannya vandalizmu: kryminalistychna xarakterystyka ta organizacijno-taktychni osnovy*. Kharkiv: Apostil [in Ukrainian].

14. Matyshev, A.A. (Ed.). (1989). *Osmotr trupa na meste obnaruzheniya: rukovodstvo dlya vrachej*. Leningrad: Medicina [in Russian].

15. Pyrig, I.V. (2015). *Teoretyko-prykladni problemy ekspertnogo zabezpechennya dosudovogo rozsliduvannya*. Dnipropetrovsk: Lira LTD [in Ukrainian].

16. *Pro zatverdzhennya polozhen pro Derzhavnyj naukovo-doslidnyj ekspertno-kryminalistychnyj centr ta terytorialni naukovo-doslidni ekspertno-kryminalistychni centry Ministerstvo vnutrishnikh sprav: nakaz Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy № 77 vid 31 sichnya 2017 r*. URL: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-polozhen-pro-derzhavnii-naukovo-doslidnii-doc300110.html> [in Ukrainian].

17. Rejss, R.A. (1912). *Nauchnaya tekhnika rassledovaniya prestuplenij: kurs lekcij, pročitannyh v Lozanne chinam russkogo sudebnogo vedomstva letom 1911 goda*. S.N. Tregubova (Ed.). St. Petersburg: Senatorskaya tipografiya [in Russian].

18. Spasenko, K.O. (2016). *Metodyka rozsliduvannya porushennya pravyl bezpeky pid chas vykonannya robot z pidvyshhenoyu nebezpekoyu*. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

19. Xan, O.O. (2015). *Teoretychni osnovy planuvannya ta programuvannya slidchykh (rozshukovykh) dij*. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

20. Hilobok, M.P. (1966). *Uchastie specialista-kriminalista v sledstvennyh dejstviyah*. *Kriminalisticheskaya ehkspertiza*. I.M. Luzgin (Ed.). Moscow. Part 2 [in Russian].

21. Yaremchuk, V.O. (2015). *Organizaciya i taktyka zaluchennya specialista pry provedenni slidchykh (rozshukovykh) dij*. Kharkiv: Apostil [in Ukrainian].

Yaremchuk V. O., PhD in Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail: jaremchuk.viktoriya@yandex.ua ; ORCID 0000-0001-8015-9166

Organisation of specialist`s involvement in investigative actions (search activities)

The current social and economic situation in Ukraine provokes certain negative changes, forcing Ukrainian criminal justice officers to increase their efforts to combat crime. In order to plan a separate investigative action (search activity) effectively, an investigator must determine if it is appropriate for him/her to make use of specific expertise of competent persons. Thus, academic works of a number of scientists like V.Ye. Konovalova, A.M. Lazebny, I.V. Pirog etc. touched upon certain challenges of specialist`s involvement in investigation of criminal offenses. However, we have yet to see a comprehensive review of these issues. Therefore, the purpose of this article is to reveal the actual challenges in organisation of a specialist`s involvement in investigative actions (search activities).

Involvement of a competent person in investigative actions (search activities) creates the necessity for an investigator to make a specialist or a body of specialists move like clockwork and to take care of a list of practical arrangements. It is also crucial for the case to determine a type of specific expertise needed as well as a purpose of a specialist`s involvement. An investigator must find out, from which institution a specialist is involved, determine the form of a specialist`s involvement, and give a specialist an overview of some case materials from criminal proceedings. An investigator needs to solve transportation issues to ensure a specialist`s arrival at the crime scene, by consulting his/her schedule. In some cases, it is expedient for an investigator to involve a group or a body of specialists.

Keywords: organization of investigation; planning; investigation action; specialist; special knowledge.

Надійшла до редколегії 03.10.2017 р.